

WEWNĄTRZSZKOLNY SYSTEM DORADZTWA ZAWODOWEGO W SZKOLE PODSTAWOWEJ IM. STEFANA BATOREGO W SIEKIERCZYNIE

WSTĘP

Szkoła to miejsce i ludzie, którzy odgrywają niezwykle ważną rolę w życiu młodego człowieka. To tutaj uczniowie zaczynają swoje przygotowania do wejścia na rynek pracy, który jest bardzo dynamiczny i nieustannie się zmienia. Dzisiejsze czasy wymagają od młodych ludzi ciągłego dokształcania i zdobywania nowych doświadczeń. Uczniowie, będący na początku swojej drogi życiowej, nie zawsze potrafią decydować o sobie, nie umieją docierać do informacji, a niejednokrotnie mają problem z wyborem kariery zawodowej, która byłaby dla nich najlepsza, zgodna z ich zainteresowaniami i predyspozycjami. Dlatego bardzo ważne jest, aby wyposażyc młodzież w umiejętność podejmowania odważnych i samodzielnych decyzji. Uczniowie muszą być przygotowani do uczenia się przez całe życie i radzenia sobie w sytuacji kryzysowej. Już w momencie ukończenia szkoły podstawowej uczeń musi podjąć trudną decyzję o wyborze szkoły ponadpodstawowej, zatem warto wcześniej zastanowić się nad swoją przyszłością i zaplanować karierę zawodową.

Szybko następujące zmiany na rynku pracy i w życiu społecznym wymuszają potrzebę wsparcia uczniów w procesie samookreślenia, samodoskonalenia i świadomego planowania własnej kariery zawodowej oraz poznawania siebie i świata przez całe życie. Działania Wewnątrzszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego umożliwiają:

- uzyskanie przez uczniów dostępu do wsparcia z zakresu doradztwa zawodowego;
- wsparcie rodziców w związku z udzielaniem przez nich pomocy w podejmowaniu przez dzieci decyzji edukacyjno-zawodowych;
- wzbogacenie oferty szkoły i jej promocję w obszarze działań z zakresu doradztwa zawodowego;
- przejrzystość i ciągłość oddziaływań poprzez wskazanie osób działających na rzecz WSDZ oraz określenie zakresu ich odpowiedzialności;
- zaplanowanie działań w cyklu kształcenia.

Podstawy prawne dotyczące realizacji doradztwa zawodowego w szkole:

- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12.02.2019 r. w sprawie doradztwa zawodowego (Dz. U. 2019, poz. 325)
- Ustawa Prawo Oświatowe z dnia 14 grudnia 2016r. (Dz. U. 2024, poz. 737 i 854)
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 20.05.2024 r. w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół (Dz. U. 2024, poz.781)
- Ustawa: Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo Oświatowe z dnia 14.12.2016 r. (Dz. U. 2017, poz. 60)

- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad udzielania pomocy psychologiczno – pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. 2023, poz. 1798 t.j.)
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 26.07.2018 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (Dz. U. 2018, poz. 1679)
- Ustawa z dnia 7.09.1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. 2024, poz. 750 t.j.)
- Rozporządzenie MEN z dnia 28 lutego 2019 r. r. w sprawie szczegółowej organizacji publicznych szkół i publicznych przedszkoli (Dz. U. 2023, poz. 2736 t. j.)
- Statut Szkoły

ZAŁOŻENIA I CELE WEWNĄTRZESZKOLNEGO SYSTEMU DORADZTWA ZAWODOWEGO

Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego (zwany dalej WSDZ) przedstawia działania podejmowane przez szkołę, które mają na celu prawidłowe przygotowanie uczniów do wyboru zawodu i dalszego kierunku kształcenia. Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego zakłada, że placówka realizuje koncepcję uczenia się przez całe życie. Dokument ten umożliwi uczniom zdobycie wiedzy i umiejętności, które są niezbędne do świadomego planowania własnej kariery zawodowej poprzez:

- poznanie siebie i własnych predyspozycji zawodowych, zasad rządzących rynkiem pracy i edukacji,
- uzyskanie informacji o lokalnym rynku pracy,
- zaplanowanie własnej kariery szkolnej i zawodowej.

Główny cel realizacji orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego w szkole podstawowej

Celem orientacji zawodowej w oddziałach przedszkolnych jest wstępne zapoznanie dzieci z wybranymi zawodami oraz pobudzanie i rozwijanie ich zainteresowań poprzez realizację programu wychowania przedszkolnego.

Celem orientacji zawodowej w klasach I–III jest wstępne zapoznanie uczniów z różnorodnością zawodów na rynku pracy, rozwijanie pozytywnej i proaktywnej postawy wobec pracy i edukacji oraz stwarzanie sytuacji edukacyjnych sprzyjających poznawaniu i rozwijaniu zainteresowań oraz pasji.

Celem orientacji zawodowej w klasach IV–VI jest poznawanie własnych zasobów, zapoznanie uczniów z wybranymi zawodami i rynkiem pracy, kształtowanie pozytywnej i proaktywnej postawy uczniów wobec pracy i edukacji oraz stwarzanie sytuacji edukacyjnych i wychowawczych sprzyjających poznawaniu oraz rozwijaniu zdolności, zainteresowań, a także pasji.

Celem doradztwa zawodowego w klasach VII–VIII szkoły podstawowej jest przygotowanie uczniów do odpowiedzialnego planowania kariery i podejmowania przy wsparciu doradczym decyzji edukacyjnych i zawodowych uwzględniających znajomość własnych zasobów oraz informacje na temat rynku pracy i systemu edukacji.

CELE OGÓLNE WEWNĄTRZSZKOLNEGO SYSTEMU DORADZTWA ZAWODOWEGO

1. Doskonalenie umiejętności pracy zespołowej oraz kształtowania właściwych relacji społecznych;
2. Pomoc w poznawaniu samych siebie;
3. Uświadomienie czynników pomagających i przeszkadzających w procesie uczenia się;
4. Umożliwienie prezentacji swoich zainteresowań, pasji i talentów;
5. Zapoznanie uczniów z różnorodnością i specyfikacją zawodów na rynku pracy.
6. Rozwijanie pozytywnej i aktywnej postawy wobec pracy i edukacji.
7. Stwarzanie sytuacji edukacyjnych sprzyjających poznawaniu i rozwijaniu zainteresowań oraz pasji.
8. Poznawanie własnych zasobów.
9. Przygotowanie uczniów do odpowiedzialnego planowania kariery i podejmowania decyzji edukacyjnych i zawodowych przy wsparciu doradczym uwzględniających znajomość własnych zasobów.
10. Wspieranie nauczycieli w wypełnianiu zadań z zakresu doradztwa zawodowego.
11. Przygotowanie rodziców do efektywnego wspierania dzieci w podejmowaniu przez nie decyzji edukacyjnych i zawodowych.
12. Stworzenie środowiska współpracy na rzecz rozwoju zawodowego uczniów.

ODBIORCY I REALIZATORZY

Odbiorcy

Działania związane z doradztwem zawodowym w szkole podstawowej są kierowane do trzech grup adresatów:

- uczniowie,
- nauczyciele,
- rodzice.

Działania kierowane do uczniów:	<ul style="list-style-type: none"> - udzielanie porad i konsultacji indywidualnych; - prowadzenie zajęć grupowych związanych tematycznie z obszarami: poznawanie własnych zasobów; świat zawodów i rynek pracy; rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie; planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych; - pomaganie uczniom w przygotowywaniu teczek „portfolio”; - aranżowanie sytuacji sprzyjających poznawaniu własnych zasobów np. poprzez udział w konkursach, przygotowywanie określonych zadań na zajęcia przedmiotowe, udział w organizowaniu uroczystości i imprez szkolnych; - określanie potencjału edukacyjno-zawodowego;
--	---

	<ul style="list-style-type: none"> - prowadzenie kół zainteresowań; - organizowanie spotkań z przedstawicielami instytucji rynku pracy; - umożliwianie udziału w spotkaniach informacyjnych z przedstawicielami szkół ponadpodstawowych; - informowanie o ofercie kształcenia w szkołach programowo wyższych; - umożliwienie udziału w spotkaniach z absolwentami szkoły (prezentacje ścieżek rozwoju edukacyjno-zawodowego); - organizowanie spotkań z przedstawicielami zawodów; - organizowanie spotkań z inspirującymi osobami (pasjonatami, autorami innowacyjnych rozwiązań – młodymi ludźmi, którzy odnieśli sukces zawodowy); - organizowanie wycieczek zawodoznawczych; - stwarzanie uczniom klas VII–VIII możliwości udziału w ramach zajęć edukacyjnych w zajęciach u pracodawców lub w centrach kształcenia praktycznego – zgodnie z ich zainteresowaniami i potrzebami; - umożliwienie dostępu do informacji edukacyjno-zawodowej poprzez strony internetowe szkoły, tablice informacyjne, e-dziennik; - organizowanie zajęć w świetlicy związanych z orientacją zawodową, - organizowanie kąciników zawodoznawczych, np. w świetlicy szkolnej, w salach edukacji wczesnoszkolnej; - organizowanie imprez o charakterze zawodoznawczym, np. konkursy, festiwale czy prezentacje zawodów; - umożliwianie uczniom udziału w tzw. lekcjach zawodoznawczych organizowanych przez szkoły ponadpodstawowe zawodowe; - udostępnianie materiałów multimedialnych (np. gier edukacyjnych, filmów i innych e-zasobów) ułatwiających samopoznanie, podejmowanie decyzji edukacyjnych i zawodowych.
<p>Działania kierowane do nauczycieli, wychowawców, specjalistów:</p>	<ul style="list-style-type: none"> - umożliwienie udziału w szkoleniach i kursach z zakresu doradztwa zawodowego; - prowadzenie lekcji otwartych; - zwoływanie szkoleniowych zebrań rady pedagogicznej; - inicjowanie kontaktów z przedstawicielami instytucji rynku pracy; - organizowanie spotkań z przedstawicielami firm lokalnego rynku pracy; - udostępnianie zasobów z obszaru doradztwa zawodowego; - wspieranie w realizacji zadań doradztwa zawodowego.
<p>Działania kierowane do Rodziców:</p>	<ul style="list-style-type: none"> - organizowanie spotkań informacyjno-doradczych z doradcą zawodowym w szkole; - inicjowanie kontaktów z przedstawicielami instytucji działających na rynku pracy; - organizowanie spotkań z przedstawicielami firm lokalnego rynku pracy;

	<ul style="list-style-type: none"> - prowadzenie konsultacji dotyczących decyzji edukacyjno-zawodowych uczniów; - informowanie o targach edukacyjnych; - udostępnianie informacji edukacyjnych i zawodowych (między innymi poprzez: stronę www szkoły, tablice informacyjne, e dziennik); - włączanie rodziców w szkolne działania związane z orientacją zawodową i doradztwem zawodowym.
--	---

Orientacja zawodowa i doradztwo zawodowe dla uczniów są realizowane:

- w oddziałach przedszkolnych na zajęciach edukacyjnych wychowania przedszkolnego prowadzonych zgodnie z przyjętymi programami wychowania przedszkolnego,
- w klasach I-VI szkół podstawowych na obowiązkowych zajęciach edukacyjnych z zakresu kształcenia ogólnego, zajęciach z wychowawcą oraz dodatkowych zajęciach edukacyjnych i specjalistycznych,
- w klasach VII i VIII szkół podstawowych na obowiązkowych zajęciach edukacyjnych z zakresu kształcenia ogólnego, na zajęciach z zakresu doradztwa zawodowego, zajęciach z wychowawcą oraz dodatkowych zajęciach edukacyjnych i specjalistycznych,
- w formie indywidualnych porad i konsultacji prowadzonych przez doradcę zawodowego;
- podczas innych działań związanych z doradztwem zawodowym realizowanych w szkole (jak np. zajęcia na świetlicy szkolnej, projekty edukacyjne, konkursy,...) lub poza nią (np. wizyty zawodoznawcze w zakładach pracy, wycieczki, dni otwarte w szkołach ponadpodstawowych).

Realizatorzy

- dyrektor szkoły,
- doradca zawodowy,
- nauczyciele w tym wychowawcy, wychowawcy w świetlicy szkolnej, bibliotekarz,
- rodzice,
- specjaliści: pedagog specjalny, terapeuta pedagogiczny.

ZADANIA REALIZATORÓW WSDZ

Dyrektor:

- odpowiada za organizację działań związanych z doradztwem zawodowym;
- współpracuje z doradcą zawodowym w celu realizacji WSDZ;
- wspiera kontakty pomiędzy uczestnikami procesu orientacji zawodowej oraz doradztwa zawodowego w szkole, a instytucjami zewnętrznymi;
- zapewnia warunki do realizowania w szkole zajęć orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego;
- organizuje w szkole wspomaganie realizacji działań z zakresu orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego poprzez planowanie i przeprowadzanie działań mających na celu poprawę jakości pracy placówki w tym obszarze.

Doradca zawodowy:

- określa mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów;
- pomaga uczniom w planowaniu kształcenia i kariery zawodowej;
- prowadzi zajęcia z zakresu orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego oraz zajęcia związane z wyborem kierunku kształcenia i zawodu;
- wspiera nauczycieli, wychowawców, specjalistów i rodziców w realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym;
- prowadzi doradztwo indywidualne dla uczniów;
- systematycznie diagnozuje zapotrzebowanie uczniów, rodziców i nauczycieli na działania związane z doradztwem zawodowym;
- planuje, koordynuje, monitoruje i prowadzi ewaluację oraz promuje działania związane z doradztwem zawodowym podejmowane przez szkołę we współpracy z wychowawcami, nauczycielami i specjalistami;
- gromadzi, aktualizuje i udostępnia informacje edukacyjne i zawodowe właściwe dla danego poziomu kształcenia;
- organizuje współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym szkoły podnoszącą efektywność prowadzonych działań związanych z doradztwem zawodowym;
- współpracuje z dyrektorem szkoły, realizując zadania związane z orientacją zawodową i doradztwem zawodowym;
- wspólnie z zespołem przygotowuje projekt WSDZ.

Wychowawcy:

- określają mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów;
- eksponują w trakcie bieżącej pracy z uczniami związki realizowanych treści nauczania z treściami programowymi orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego;
- włączają do swoich planów wychowawczych zagadnienia z zakresu orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego;
- realizują tematy związane z orientacją zawodową i doradztwem zawodowym na godzinach wychowawczych;
- wskazują uczniom specjalistów, którzy mogą udzielać wsparcia w planowaniu kariery zawodowej;
- współpracują z rodzicami w zakresie planowania ścieżki kariery edukacyjno-zawodowej ich dzieci;
- współpracują z doradcą zawodowym oraz innymi nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym.

Nauczyciele (w tym nauczyciele edukacji wczesnoszkolnej i przedszkolnej):

- określają mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów;
- eksponują w trakcie bieżącej pracy z uczniami związki realizowanych treści nauczania z treściami programowymi orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego;
- współpracują z wychowawcami klas w zakresie realizowania zajęć orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego dla uczniów;
- przygotowują uczniów do udziału w konkursach np. zawodoznawczych;
- prowadzą koła zainteresowań, zajęcia dodatkowe;
- organizują w sali edukacji wczesnoszkolnej kąciki zawodoznawcze;
- współpracują z doradcą zawodowym oraz innymi nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym.

Specjaliści:

- określają mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów;
- włączają treści z zakresu orientacji zawodowej i zawodowego w prowadzone przez siebie zajęcia dla uczniów;
- współpracują z wychowawcami klas w ramach realizowania działań z zakresu orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego dla uczniów;
- włączają się w proces podejmowania przez uczniów decyzji edukacyjnych i zawodowych (informacje dotyczące ucznia wynikające z pracy specjalisty);
- współpracują z doradcą zawodowym oraz innymi nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym.

Nauczyciele - wychowawcy w świetlicy szkolnej:

- włączają w zajęcia realizowane w świetlicy szkolnej treści z zakresu orientacji zawodowej;
- organizują w sali kąpiki zawodoznawcze;
- rozpoznają i wspierają w rozwoju zdolności i uzdolnienia uczniów;
- wskazują uczniom specjalistów, którzy mogą udzielać wsparcia w wyborze kierunku kształcenia i zawodu;
- udzielają uczniom informacji o możliwościach korzystania z usług doradcy zawodowego.

Nauczyciel-bibliotekarz:

- współpracuje z doradcą zawodowym oraz innymi nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym;
- włącza się w organizowane przez szkołę i instytucje zewnętrzne wydarzenia z zakresu doradztwa zawodowego.

Inne osoby np. pielęgniarka:

- współpracuje z doradcą zawodowym oraz nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym;
- udziela informacji o kwestiach zdrowotnych ważnych w kontekście zawodów wybieranych przez uczniów;
- organizuje dla uczniów spotkania dotyczące dbania o zdrowie i bezpieczeństwo oraz kształtowania właściwych nawyków – adekwatnych do zawodów wybieranych przez uczniów.

Zakresy czynności dla poszczególnych osób angażujących się w realizowanie WSDZ w szkole mogą ulegać modyfikacjom zgodnie ze zmianami koncepcji pracy szkoły.

METODY I FORMY PRACY:

- praca indywidualna i praca w grupach,
- burza mózgów,
- gry dydaktyczne,
- kolaż,
- autoprezentacja,
- lekcja odwrócona,
- metaplan,
- analiza SWOT,

- poker kryterialny,
- piramida priorytetów,
- linia czasu,
- mapa mentalna,
- portfolio,
- wywiady (spotkania z ciekawymi ludźmi),
- kwestionariusze, ankiety,
- Quizy,
- wycieczki,
- spotkania z przedstawicielami zawodów i specjalistami,
- udział w przedsięwzięciach lokalnych, np. targi szkół, wycieczki, zajęcia lekcyjne,
- filmy,
- realizacja projektów.

WSPÓLPRACA Z INSTYTUJAMI ZEWNĘTRZNYMI

- poradnie psychologiczno-pedagogiczne;
- placówki doskonalenia nauczycieli;
- władze samorządowe (Urząd Gminy, Starostwo Powiatowe);
- firmy;
- Urzędy Pracy - centra informacji i planowania kariery zawodowej;
- Ochotniczy Hufiec Pracy (OHP): centrum edukacji i pracy młodzieży, mobilne centrum informacji zawodowej, młodzieżowe centrum kariery;
- ośrodek ORE.

REALIZACJA TEMATYKI DORADZTWA ZAWODOWEGO W WYBRANYCH OBSZARACH/TREŚCI PROGRAMOWE

• Poznawanie własnych zasobów (Poznanie siebie):

Moje zasoby/zainteresowania oraz predyspozycje zawodowe.

• Świat zawodów i rynek pracy:

Moje wybory zawodowe w świecie zawodów: zawody, kwalifikacje, stanowiska.

• Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie:

Moja droga do zdobywania zawodu/ uczenie się przez całe życie: możliwość uzyskania kwalifikacji.

• Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych:

Moja zawodowa przyszłość/ planowanie, podejmowanie decyzji/ potrzeby, wyzwania

TREŚCI PROGRAMOWE

I. TREŚCI PROGRAMOWE Z ZAKRESU DORADZTWA ZAWODOWEGO DLA ODDZIAŁÓW PRZEDSZKOLNYCH W SZKOŁACH PODSTAWOWYCH – Preorientacja zawodowa

1. Poznanie siebie

Dziecko:

1. określa, co lubi robić;
2. podaje przykłady różnych zainteresowań;
3. określa, co robi dobrze;
4. podejmuje działania i opisuje, co z nich wyniknęło dla niego i dla innych.

2. Świat zawodów i rynek pracy

Dziecko:

1. odgrywa różne role zawodowe w zabawie;
2. podaje nazwy zawodów wykonywanych przez osoby w jego najbliższym otoczeniu i nazwy tych zawodów, które wzbudziły jego zainteresowanie, oraz identyfikuje i opisuje czynności zawodowe wykonywane przez te osoby;
3. wskazuje zawody zaangażowane w powstawanie produktów codziennego użytku oraz w zdarzenia, w których dziecko uczestniczy, takie jak wyjście na zakupy, koncert, pocztę;
4. podejmuje próby posługiwania się przyborami i narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny;
5. opowiada o sobie w grupie rówieśniczej.

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie

Dziecko:

1. nazywa etapy edukacji (bez konieczności zachowania kolejności chronologicznej);
2. nazywa czynności, których lubi się uczyć.

4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych

Dziecko:

1. opowiada, kim chciałoby zostać;
2. na miarę swoich możliwości planuje własne działania lub działania grupy rówieśniczej przez wskazanie pojedynczych czynności i zadań niezbędnych do realizacji celu;
3. podejmuje próby decydowania w ważnych dla niego sprawach, indywidualnie i w ramach działań grupy rówieśniczej.

II. TREŚCI PROGRAMOWE Z ZAKRESU DORADZTWA ZAWODOWEGO DLA KLAS I-VI SZKÓŁ PODSTAWOWYCH – Orientacja zawodowa

A. Treści programowe z zakresu doradztwa zawodowego dla klas I-III szkół podstawowych

1. Poznanie siebie

Uczeń:

1. opisuje swoje zainteresowania i określa, w jaki sposób może je rozwijać;
2. prezentuje swoje zainteresowania wobec innych osób;
3. podaje przykłady różnorodnych zainteresowań ludzi;
4. podaje przykłady swoich mocnych stron w różnych obszarach;
5. podejmuje działania w sytuacjach zadaniowych i opisuje, co z nich wyniknęło dla niego i dla innych.

2. Świat zawodów i rynek pracy

Uczeń:

1. odgrywa różne role zawodowe w zabawie;
2. podaje nazwy zawodów wykonywanych przez osoby w bliższym i dalszym otoczeniu oraz opisuje podstawową specyfikę pracy w wybranych zawodach;
3. opisuje, czym jest praca, i omawia jej znaczenie w życiu człowieka na wybranych przykładach;
4. omawia znaczenie zaangażowania różnych zawodów w kształt otoczenia, w którym funkcjonuje;
5. opisuje rolę zdolności i zainteresowań w wykonywaniu danego zawodu;
6. posługuje się przyborami i narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny.

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie

Uczeń:

1. uzasadnia potrzebę uczenia się i zdobywania nowych umiejętności;
2. wskazuje treści, których lubi się uczyć;
3. wymienia różne źródła wiedzy i podejmuje próby korzystania z nich.

4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych

Uczeń:

1. opowiada, kim chciałby zostać i co chciałby robić;
2. planuje swoje działania lub działania grupy, wskazując na podstawowe czynności i zadania niezbędne do realizacji celu;
3. próbuje samodzielnie podejmować decyzje w sprawach związanych bezpośrednio z jego osobą.

B. Treści programowe z zakresu doradztwa zawodowego dla klas IV-VI szkół podstawowych

1. Poznawanie własnych zasobów

Uczeń:

1. określa własne zainteresowania i uzdolnienia oraz kompetencje;
2. wskazuje swoje mocne strony oraz możliwości ich wykorzystania w różnych dziedzinach życia;
3. podejmuje działania w sytuacjach zadaniowych i ocenia swoje działania, formułując wnioski na przyszłość;
4. prezentuje swoje zainteresowania i uzdolnienia wobec innych osób z zamiarem zaciekawienia odbiorców.

2. Świat zawodów i rynek pracy

Uczeń:

1. wymienia różne grupy zawodów i podaje przykłady zawodów charakterystycznych dla poszczególnych grup, opisuje różne ścieżki ich uzyskiwania oraz podstawową specyfikę pracy w zawodach;
2. opisuje, czym jest praca i jakie ma znaczenie w życiu człowieka;
3. podaje czynniki wpływające na wybory zawodowe;
4. posługuje się przyborami i narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny;
5. wyjaśnia rolę pieniądza we współczesnym świecie i jego związek z pracą.

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie

Uczeń:

1. wskazuje różne sposoby zdobywania wiedzy, korzystając ze znanych mu przykładów, oraz omawia swój indywidualny sposób nauki;
2. wskazuje przedmioty szkolne, których lubi się uczyć;
3. samodzielnie dociera do informacji i korzysta z różnych źródeł wiedzy.

4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych

Uczeń:

1. opowiada o swoich planach edukacyjno-zawodowych;
2. planuje swoje działania lub działania grupy, wskazując szczegółowe czynności i zadania niezbędne do realizacji celu;
3. próbuje samodzielnie podejmować decyzje w sprawach związanych bezpośrednio lub pośrednio z jego osobą.

III. TREŚCI PROGRAMOWE Z ZAKRESU DORADZTWA ZAWODOWEGO DLA KLAS VII I VIII SZKÓŁ PODSTAWOWYCH – Doradztwo zawodowe

1. Poznawanie własnych zasobów

Uczeń:

1. określa wpływ stanu zdrowia na wykonywanie zadań zawodowych;
2. rozpoznaje własne zasoby (zainteresowania, zdolności, uzdolnienia, kompetencje, predyspozycje zawodowe);
3. dokonuje syntezy przydatnych w planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej informacji o sobie wynikających z autoanalizy, ocen innych osób oraz innych źródeł;
4. rozpoznaje własne ograniczenia jako wyzwania w odniesieniu do planów edukacyjno-zawodowych;
5. rozpoznaje swoje możliwości i ograniczenia w zakresie wykonywania zadań zawodowych i uwzględnia je w planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej;
6. określa aspiracje i potrzeby w zakresie własnego rozwoju i możliwe sposoby ich realizacji;
7. określa własną hierarchię wartości i potrzeb.

2. Świat zawodów i rynek pracy

Uczeń:

1. wyszukuje i analizuje informacje na temat zawodów oraz charakteryzuje wybrane zawody, uwzględniając kwalifikacje wyodrębnione w zawodach oraz możliwości ich uzyskiwania;
2. porównuje własne zasoby i preferencje z wymaganiami rynku pracy i oczekiwaniami pracodawców;
3. wyjaśnia zjawiska i trendy zachodzące na współczesnym rynku pracy, z uwzględnieniem regionalnego i lokalnego rynku pracy;
4. uzasadnia znaczenie pracy w życiu człowieka;
5. analizuje znaczenie i możliwości doświadczenia pracy;
6. wskazuje wartości związane z pracą i etyką zawodową;
7. dokonuje autoprezentacji;
8. charakteryzuje instytucje wspomagające planowanie ścieżki edukacyjno-zawodowej, w tym instytucje rynku pracy.

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie

Uczeń:

1. analizuje oferty szkół ponadpodstawowych i szkół wyższych pod względem możliwości dalszego kształcenia, korzystając z dostępnych źródeł informacji;
2. analizuje kryteria rekrutacyjne do szkół ponadpodstawowych w kontekście rozpoznania własnych zasobów;
3. charakteryzuje strukturę systemu edukacji formalnej oraz możliwości edukacji pozaformalnej i nieformalnej;
4. określa znaczenie uczenia się przez całe życie.

4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych

Uczeń:

1. dokonuje wyboru dalszej ścieżki edukacyjno-zawodowej samodzielnie lub przy wsparciu doradczym;
2. określa cele i plany edukacyjno-zawodowe, uwzględniając własne zasoby;
3. identyfikuje osoby i instytucje wspomagające planowanie ścieżki edukacyjno-zawodowej i wyjaśnia, w jakich sytuacjach korzystać z ich pomocy;
4. planuje ścieżkę edukacyjno-zawodową, uwzględniając konsekwencje podjętych wyborów.

WARUNKI REALIZACJI

- realizacja zajęć obowiązkowych z poszczególnych przedmiotów;
- realizacja zajęć z wychowawcą;
- realizacja obowiązkowych godzin z doradztwa zawodowego;
- porady indywidualne;
- wycieczki zawodowo znawcze;
- kółka zainteresowań;
- spotkania z przedstawicielami zawodów;
- dni otwarte szkół ponadpodstawowych.

REZULTATY

Nauczyciele:

- znają zakres treści z doradztwa zawodowego realizowanych w szkole,
- potrafią wprowadzić treści doradztwa zawodowego do swoich planów pracy,
- potrafią współpracować w środowisku lokalnym na rzecz rozwoju zawodowego uczniów,
- potrafią realizować treści zawodoznawcze na swoich lekcjach, na zebraniach z rodzicami oraz podczas spotkań indywidualnych z rodzicami.

Uczniowie:

- znają czynniki niezbędne do podjęcia prawidłowej decyzji wyboru zawodu,
- potrafią dokonać samooceny w aspekcie czynników decydujących o trafności wyboru zawodu i dalszej drogi edukacyjnej,
- charakteryzują swoje predyspozycje, słabe i mocne strony,
- potrafią samodzielnie planować ścieżkę własnej kariery zawodowej i podjąć właściwe decyzje edukacyjne i zawodowe.

Rodzice:

- rozumieją potrzebę uwzględnienia czynników: zainteresowań, uzdolnień, cech charakteru, temperamentu, stanu zdrowia, możliwości psychofizycznych, rynku pracy przy planowaniu kariery edukacyjnej i zawodowej swojego dziecka,
- potrafią poszukiwać informacji i wsparcia w procesie wyboru drogi edukacyjnej i zawodowej dziecka,
- potrafią wskazać predyspozycje, mocne i słabe strony dziecka,
- potrafią pomóc swoim dzieciom w podejmowaniu decyzji.

MONITORING I EWALUACJA WSDZ

Monitorowanie i ewaluacja działań prowadzonych w ramach WSDZ będzie polegała na systematycznym gromadzeniu informacji na temat ich skuteczności, w celu ich modyfikacji i doskonalenia.

Ewaluacja przeprowadzana będzie poprzez:

- 1) rozmowy z uczniami,
- 2) rozmowy z rodzicami,
- 3) przeprowadzenie wśród uczniów ankiety oceniającej przydatność zajęć z zakresu doradztwa zawodowego.